

BEDRE BARSELORLOV

Folketinget vil i den nærmeste fremtid bringe spørgsmålet om udvidet barselorlov op. Vi har opstillet, hvad vi mener er nødvendige krav til en bedre barselorlov - vi vil have tid til at fungere både i forhold til arbejde og vores familje!

En lov i folketinget gør det ikke alene. Vi må kæmpe for vores krav om bedre barselorlov på arbejdspladser, i fagforeninger.

Barselorlovs-kampagnen

Grundlaget er at sikre kvinden og samleveren ret til at være sammen om det nyfødte barn. Det skal ikke betyde at deres sociale situation eller situation på arbejdsmarkedet forringes. Hverken under graviditeten eller efter fødslen. Vi kræver lettere arbejde for kvinden under graviditeten, forbud mod fyring og nedsat arbejdstid efter fødslen.

26 uger

Det er vigtigt at der skabes en god og varm kontakt mellem mor og barn. Kvinden skal have mere tid til at vænne sig til den nye situation, og hun skal have mulighed for at komme sig efter fødslen. Derfor skal barselorloven være på 26 uger.

Samtidig skal der være en klar opdeling mellem graviditetsorlov og barselorlov. Den situation må ændres, at kvinden inden fødslen kan opbruge det meste af barselorloven, fordi hun har måttet holde op på arbejde.

Daginstitutioner

Den nuværende arbejdsløshed og nedskæringerne indenfor daginstitutionsområdet er medvirkende til at presse mange kvinder ud af arbejdsmarkedet. Derfor skal der være daginstitutioner til alle, så alle kan vende tilbage til arbejde efter endt barselorlov.

Orlov til samleveren

Samleveren skal også have mulighed for på længere sigt at være med til at nedbryde det nuværende kønsrollemønster.

Økonomi

Enhver der holder graviditets- og barselorlov må have ret til fuld dækning for tabt arbejdsfortjeneste. Derfor må der oprettes en

særlig barselorlovsfond hvortil alle arbejdsgivere, uanset om de beskæftiger kvinder eller mænd, yder et indskud der beregnes på baggrund af deres samlede lønudgift. En sådan central fond har den fordel at dækningen af den tabte arbejdsfortjeneste sker uafhængigt af den enkelte ar-

bejdsgiver. Og at der skal betales uanset om man beskæftiger kvinder eller mænd betyder at det ikke længere er en fordel at ansætte mænd!

Selv om kravene til en forbedret barselorlov bliver en realitet vil det ikke komme til at ændre ret meget ved de grundlæg-

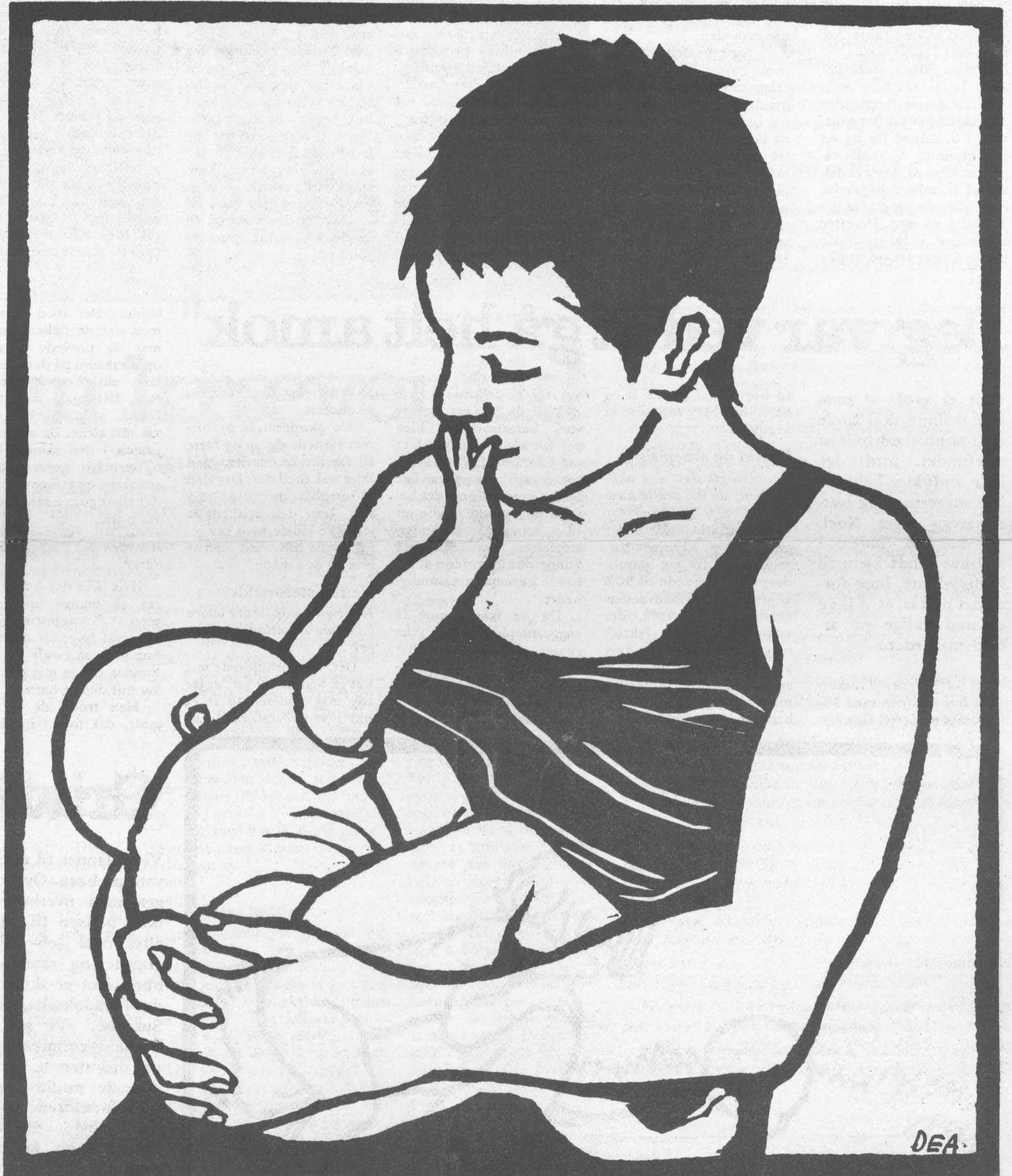
gende dårlige forhold for børn og forældre i vores samfund. Den økonomiske krise har ramt børnene på en række områder. Nedskæringerne på daginstitutionsområdet har betydet at institutionerne er ved at blive opbevaringsanstalter for vore børn.

Tempoopskruningen på

arbejdsmarkedet betyder at forældrene har mindre overskud og færre kræfter til at tage sig af deres børn. I det hele taget er det blevet sværere både økonomisk og tidsmæssigt at tage sig af børnene.

Derfor er det nødvendigt at barselorloven kædes sammen med krav om

en generel nedsættelse af arbejdstiden uden tempoopskruning og med ret til at tage sig af sine børn når de er syge, uden at det betyder tab af arbejdsfortjeneste.

Orlov gør det ikke alene - men det hjælper

»Jeg var tvunget til at starte på min barselsorlov, mens jeg lå på hospitalet. Hvis jeg fødte til normal tid, havde jeg kun 6 uger tilbage af min orlov.»

Åse og Lars er fysioterapeuter. De har Signe, på 3 år. I maj måned fødte Åse Magnus.

Howdan forløb graviditeten?

Åse: De første 2 måneder af graviditeten gik det godt, men i 3. måned fik jeg en lille blødning og skulle tage den med ro. I begyndelsen af 5. måned begyndte jeg at få veer og skulle ligge stille en uge. Derefter måtte jeg i løbet af de næste 4 uger langsomt gå i

gang med at arbejde herhjemme igen.

Howdan klarede I arbejdet hjemme i den periode?

Lars: Jeg måtte klare alt det huslige. Signe havde indtil da kun gået i halvdagsvuggestue, fordi Åse arbejdede halvdags. Nu var vi tvunget til at få hende i heldagsvuggestue, - en ekstra udgift for os på 400 om måneden.

Åse: Jeg arbejdede i 6 uger men havde det på intet tidspunkt særlig godt. I begyndelsen af 27. uge blev jeg indlagt akut med veer, og lå en måned på hospitalet og blev stoppet med medicin. I den tid var vi meget urolige for, om barnet havde taget skade. Jeg tænkte også meget på institutionsplads til barnet. Hvis jeg fødte for tidligt

ville vi ikke have nogen plads når jeg skulle starte på mit arbejde. Jeg kunne få 5 måneders orlov på halv løn, men det kunne vores økonomi ikke klare.

Et alt for stort pres

Howdan forløb fødslen?

Åse: Fødslen forløb normalt. Men det viste sig at barnet, Magnus, havde kolik. Han skreg hver halve time hele dagen igennem. Det varede i 5 måneder. Da mine 6 ugers orlov var gået var jeg stadig dødtræt. Jeg henvendte mig til min læge adskillige gange for at få orloven forlænget. Jeg svag i den periode, og det var ubehageligt at skulle tigge om noget man selv synes er rimeligt. Tilsidst lykkedes det at få orloven

forlænget 1 måned. Mere kunne jeg ikke få på grund af mit arbejde. Jeg havde næsten opbrugt de 120 sygedage, man må have på et år. Ved at lægge min ferie oven i, nåede jeg op på 14 ugers orlov.

Howdan klarede du arbejdet hjemme, Lars?

Lars: I den periode Åse var indlagt under graviditeten arbejdede jeg fra 8-16 hver dag. Derefter hentede jeg Signe i vuggestuen og vi kørte sammen på hospitalet. På vejen hjem købte vi ind. Jeg lavede mad, lagde Signe i seng, vaskede og hvad der ellers skal gøres i et hjem. Jeg havde konstant dårlig samvittighed over for Signe. Jeg følte ikke, jeg havde overskud til at give hende nok opmærksomhed.

Howdan gik det så efter fødslen?

Dårlig samvittighed

Lars: Jeg kunne heldigvis afspadsere noget tid, så jeg gik hjemme i de første 3 uger. Derefter var jeg tvunget til at gå på arbejde. Åse var totalt udkørt når jeg kom hjem, fordi Magnus havde skreget hele dagen. Ingen af os fik nogensinde sovet rigtigt ud. Signe begyndte at vise tydelige tegn på jalousi. Hun tissede i bukserne og kunne pludselig ingenting klare selv. Vores dårlige samvittighed plagede os. Da Åses orlov var forbi, kom Magnus i vuggestue. Den første tid blev han meget ofte syg. Da Åse ikke kunne til-

lade sig at bruge flere af sine sygedage, måtte jeg blive hjemme. Til sidst fik Magnus en dobbeltsidig mellemøretændelse. Ingen af os sov i en uge. Jeg måtte på hospitalet med ham midt om natten for at få ørerne punkteret. Efter den uge brød jeg sammen. Jeg kunne ikke mere. Jeg fik 10 dages sygeorlov med nervemedicin.

Howdan går det nu?

Lars: Magnus er rask nu. Vi er begge ved at komme oven på igen - men det har været et hårdt pres for parforholdet. Vi havde simpelthen ikke overskud til hinanden. Det er forståeligt at mange parforhold bryder sammen under sådant et pres.

"Jeg var ved at gå helt amok"

»Det er groft at man som kvinde skal finde sig i at blive udstødt af samfundet, fordi det ikke opfylder behovet for vuggestuer og børnehaver,» siger Noel. »Vi skal ikke finde os i at blive sendt hjem til kødgryderne, bare fordi det påstås, at vi ikke er nødvendige på arbejdsmarkedet.»

Noel er 35 år. Fraskilt. Hun bor sammen med Mikael, der studerer. Hun har

to børn, Leif på 12 år og Sara, der blev født for et år siden.

Gravid og arbejdsløs

Howdan gik det med økonomien, da du skulle have Sara?

Jeg var arbejdsløs under graviditeten. Under barselsorloven fik jeg barseldagpenge svarende til 90% af arbejdsløshedsunderstøttelsen. De 10%, der manglede, betød faktisk meget. Det er søreme dyrt at få børn, selvom de er små. Man bruger fantastisk mange penge til bleer, tøj, babymad, seng, klapvogn,

høj stol, puslebord osv.

Men da jeg var færdig med barselsorloven blev det for alvor elendigt. Det var i foråret 1979. Børnepasningscirkulæret var lige blevet gennemført - det betød at jeg ikke havde ret til arbejdsløshedsunderstøttelsen, hvis ikke jeg kunne dokumentere, at jeg havde børnepasningsmuligheder.

Da jeg ikke kunne få vuggestueplads og ikke syntes, det var forsvarligt at overlade Sara til en tilfældig 'sort' dagpleje-mor, blev jeg tvunget til at gå på bistandshjælp. Det var et

alvorligt slag for familiens økonomi.

De økonomiske problemer tårnede sig op og førte til familieskænderier. Men ikke nok med det. Det sled så utroligt meget på mig selv. Især den uvished, at jeg ikke vidste hvor længe, jeg skulle blive ved med at leve på den måde.

Ventelisteforælder

Howdan vil du opfordre andre i samme situation til at gøre?

Det, der forhindrede mig i at gå helt amok var, at jeg tog mig sammen til at gå ind i ventelisteforældrear-

bejdet. Der stod vi sammen om de fælles problemer og prøvede at gøre opmærksom på dem ved at lave aktioner, løbesedler mm. Det hjalp mig til at forstå, at problemet ikke var mit alene. De andre var præcis i den samme båd, og vi måtte sammen blive stærkere og tvinge samfundet til at gøre noget for vores børn.

Howdan var dit forhold til Sara?

Hvis ikke der havde været så mange problemer med at få vuggestueplads - og deraf følgende dårlig økonomi - så havde jeg nok kunnet glæde mig mere over mit dejlige barn.

Men trods alt var det godt, det første halve år.

Alle burde have mulighed for at være hjemme så lang tid. Senere trængte jeg meget til at komme ud blandt andre mennesker. Jeg var blevet utrolig sløv og følte ikke, at jeg kunne overkomme noget.

Nu, hvor Sara er kommet i vuggestue og jeg har fået arbejde, er det blevet en meget bedre stemning hos os. Jeg har fået nye impulser og kan overkomme meget mer. Til gengæld er det hårdt med fuldtidsjob. En nedsættelse af arbejdstiden ville virkelig være godt, både for kvinder og mænd. Det ville give bedre mulighed for ligestilling hjemme. Og børnene ville også få det bedre, når de kan være mere sammen med forældrene.

Graviditet: abso

Vi uddannes til at tage vare på børn. Og så tager man overhovedet ikke hensyn til, at vi altså også selv bliver gravide og skal føde børn. Det er skingrende paradoksalt,» siger Susanne. »Vi sad på børnehaveseminariet og diskuterede, hvordan de nødløsninger, som forældrene søger, har nogle uheldige konsekvenser for børnene. Og så er man selv henvist til at søge de samme nødløsninger på sine egne problemer.»

Jeg fik mit første barn 14 dage før min uddannelse officielt sluttede. Derefter skulle jeg jo stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Barselsorlov kunne jeg ikke få - for som studerende er du ikke berettiget til den, og på arbejdsmarkedet skal man først have haft erhvervsarbejde, før man har ret til barselsorlov. Så jeg måtte betale selv. Hvis ikke jeg havde haft en mand, der tjente penge, havde det været en helt umulig situation.

Howdan forestillede du dig, da du blev gravid?

Jeg syntes det virkede meget overskueligt. Jeg var på sidste år, så kunne jeg komme ud og tjene penge,

Det er svært for de unge at få den uddannelse de gerne vil have. Mange må vente i årevis på at komme igang med en uddannelse. Gennemsnitsalderen for de uddannelsessøgende bliver stadig højere. Det betyder bl.a. at en stadig større procentdel af unge stifter familie/får børn inden de er færdige med uddannelsen. Derfor er det vigtigt at sikre, at ingen tvinges til at opgive sin uddannelse på grund af graviditet og barsel.

Krav til forbedret barselsorlov

– Alle kvinder skal have ret til 26 ugers barselsorlov efter fødslen, og der skal sikres fuld lønkompensation betalt af en fond, hvortil alle arbejdsgivere yder bidrag, uanset om de beskæftiger mænd eller kvinder

– Alle kvinder skal sikres ret til 8 ugers graviditetsorlov før forventet fødsel med fuld lønkompensation, uden at det betyder en indskrænkning af barselsorlovens længde efter fødslen

– Der skal være forbud mod fyringer under graviditet, graviditetsorlov og restitutionsorlov (indtil en måned efter barselsorlovens udløb). Graviditet under eventuel prøvetid må ikke forhindre fastansættelse

– Sygdom på grund af graviditet skal give ret til sygedagpenge uden skærpede krav om dokumentation. Tilsvarende skal gravide sikres fuld løn under svangerskabsundersøgelser

– Gravide kvinder skal have ret til lettere, risikofrit arbejde uden lønnedgang

– Lærlinge skal sikres tilsvarende barselsforhold som på det øvrige arbejdsmarked, med fuld lønkompensation og ret til supplerende hjælp efter bistandsloven. Lærlinge-kontrakten må ikke kunne ophæves på grund af graviditet eller fødsel

– Uddannelsessøgende skal sikres ret til orlov og ret til at vende tilbage til studiet efter endt barsel uden at det får konsekvenser for retten til at modtage uddannelsesstøtte. Ved fødsel skal uddannelsessøgende sikres økonomisk gennem bistandsloven

– Samleveren skal have ret til 13 ugers barselsorlov med fuld lønkompensation, heraf de 4 uger i forbindelse med fødslen, dog således at det ikke sker på bekostning af en sikring af kvindens barselsorlov

– Alle kvinder skal sikres hjælp mindst 4 uger efter fødslen af samleveren eller af en hjemmehjælp betalt af det offentlige

– I tilfælde af dødfødsel eller bortadoption skal kvinden sikres 8 ugers restitutionsperiode

– I tilfælde af moderens eller barnets forbliven på hospital forlænges barselsorloven tilsvarende

– Adoptivforældre skal sikres orlov svarende til barselsorloven med fuld lønkompensation

– Kvinden skal fortsat kunne optjene feriepenge og anciennitet under barselsorlov

– Der skal indsættes vikarer på det job kvinden midlertidigt forlader under barsel

– Der skal etableres sundhedsplejerskeordninger i alle kommuner, normtallet for sundhedsplejersker skal reguleres. Ved sundhedsplejerskebesøg skal en af forældrene have fri fra arbejde med fuld løn

– Der skal sikres omsorgsorlov for forældre på mindst 12 dage pr. år, når der er 1 barn, mindst 15 dage pr. år, når der er 2 børn, mindst 18 dage pr. år, når der er 3 børn.

Der skal sikres fuld lønkompensation betalt af en fond, hvortil alle arbejdsgivere yder bidrag

– Forældre skal sikres ret til dagsinstitutionsplads til barnet mindst 4 uger inden endt barselsorlov

– Forældre må ikke kunne fratages arbejdsløshedsunderstøttelse på baggrund af børnepasningsproblemer

– Arbejdstiden skal nedsættes så der bliver mere tid til familien, i første omgang til 35 timer pr. uge med fuld lønkompensation

Foto: Henrik Saxgren, 2. maj

Et barn kræver tid

For mange mænd er det en ulden situation at skulle vise varme følelser overfor deres nyfødte barn - og så alligevel blive vraget til fordel for moderen. Jeg var så heldig, at Benjamin hurtigt blev tryk ved mig, siger Nikolaj. Men det Kræver

tid - meget tid - at få et godt forhold til sit nyfødte barn. 13 ugers barselsorlov for mænd betragter jeg som et absolut minimumskrav.

Nikolaj er psykologistuderende og bor sammen med Merete, der har fuldtidsjob som EFG-lærer. De fik Benjamin for godt et år si-

den.

Fødselsforberedelse

Hvordan forberedte du dig til fødslen?

- Jeg gik til fødselsforberedelse med Merete, 10 gange 3 timer. Efter det kursus vidste jeg præcis, hvordan fødslen forløber. Men det er som om alt bliver bygget op til det hellige øjeblik, selve fødslen. Mange bliver chokeret over at opdage, hvordan det er at komme hjem med et spædbarn. Der er brug for kurser, hvor man kan lære, hvordan det er at have et barn. F.eks. ved at komme i praktik i en vuggestue. Mange har jo aldrig prøvet at passe et barn før de selv får et.

Efter fødslen

Hvordan gik det for dig selv?

- Jeg havde heldigvis haft med flere børn at gøre for. Både i kollektiver, jeg har boet i, og i tidligere parforhold. Så jeg vidste, at man får et forhold til et barn ved at arbejde med det.

I begyndelsen havde vi milimeterdemokrati: Merete ammede og jeg vaskede bleer. Men Merete var deprimeret, da hun kom hjem. Hun var nervøs og usikker overfor barnet. Det gav mig en chance for at komme tæt ind på Benjamin. Jeg bar ham tit rundt og holdt ham ind til min bare mave med hovedet mod hjertet. Det gjorde ham tryk, og i dag er det mig han bruger, hvis han virkelig skal trøstes. Merete er derimod bedst, hvis der skal laves skæg og ballade.

Fire måneder efter fød-

slen blev Merete indlagt på hospital i en uge. I den tid var jeg sammen med Benjamin alle døgnet 24 timer. Det styrkede også mit forhold til ham.

Mere tid

Hvad synes du om barselsorlov til mænd?

- Det er et absolut minimumskrav.

Vi skal ikke kun have tid til at klare det praktiske. Vi skal også have tid til at gøre nogle af de fede ting sammen med børnene. Tid til at opbygge ritualer, hvor barn og voksen er enige om, hvad der skal foregå. Tid til at barnet kan tage et initiativ og den voksne kan følge efter og lære at gøre helt nye ting sammen med sit barn.

I samfundet gælder den lov, at tid er penge. Alt skal helst gøres med samme form for effektivitet som var man en maskine. I børneopdragelse er det præcis det modsatte, det kommer an på. Det gælder ikke om at vinde tid, men at spille tid. Det duer ikke at have travlt, når man har børn.

At starte på arbejde efter en barsel - det er en nedtur. Når du f.eks. står om morgenen og har 10 minutter til at få bleen og tøjet på og komme afsted til vuggestuen og videre på arbejde - og så dit barn begynder at lege en ny leg midt i det hele, så er du nødt til at sige stop, enten du har lyst eller ej. På den måde bliver du samfundets agent overfor dit eget barn! Du værner det til en verden af tidsstudier og MTM-metoder lige fra starten.

olut en hindring

så jeg kunne forsørge mit barn.

Under min graviditet var jeg syg om formiddagen og kokset helt ud om aftenen. Så der var ikke mange timer at studere i. Jeg var midt i speciale-skrivningen, du har 3 måneder og så skal det bare ligge der. Forsømmer du mere end 10% af timerne, skal du gå et helt år om. Det er ingen 'formildende omstændighed', at du er gravid. Oven i alt dette skulle jeg forberede mig til afslutningseksamen.

Økonomisk er det også umuligt at klare sig. Man får ingen ekstra hjælp som studerende. Så den situation kan meget let opstå, at du både studerer og arbejder, samtidig med at du er højgravid!

Ingen barselsorlov

Hvad med barselsorlov?

- Det er der overhovedet ikke noget, der hedder. Du har 14 dages barselshvile efter fødslen - og så færdig

med fyrrer. Hvis ikke du er på skolen igen efter 14 dage, må du gå et helt år om. Og de 10% af timerne, du har ret til at forsømme, har du selvfølgelig brugt før fødslen.

Man skal altså have pasning til sit barn allerede 14 dage efter fødslen?

- Ja, netop! Og oven i det, at det er lige tidligt nok, er der hele problemet med ventelisterne. Du får ikke plads på en vuggestue så hurtigt. Det bliver sort dagpleje i langt de fleste tilfælde. Det måtte jeg selv benytte mig af.

Jeg gik sammen med en pige der heller ikke kunne få dagplejemor. Hun blev nødt til at have sit barn med sig i skole hver dag i 4 måneder!

Det er grotest, at det i så høj grad er op til den enkelte at klare problemerne omkring graviditet, fødsel og senere pasning af sit barn. Det bliver til et spørgsmål om man følelsesmæssigt er stærk nok til at klare presset.

Ødelæggende arbejdsforhold Væk med giftstofferne - vi vil ha' sunde børn

Vi vil ikke ødelægges af dårlige arbejdsforhold, som osse betyder at vi er svagere når vi skal føde børn, og helt opgivende trætte mens vi er gravide.

»Min fornemmelse af at jeg var i berøring med sundhedsfarlige opløsningsmidler var der, og efter en abort udelukker du ikke noget! Derfor skiftede jeg arbejde.

Jeg arbejdede dengang ved spritdampe, lodning og triklorethylen, men i små mængder, og vi havde efterhånden fået udsugningsanlægget i orden. Flere af de andre kvinder var betydelige mere udsatte end jeg var», siger Lillian, der har arbejdet indenfor elektronikindustrien.

» På fabrikken, hvor jeg arbejdede for nogle år siden, aborterede ca. halvdelen af dem der blev gravide - og det var ikke ønskede aborter.

Nogle af de ældre kunne fortælle, at da der endnu ikke var fri abort, brugte mange kvinder at tage nogle ekstra snif under loddearbejdet for at fremprovokere abort.

Det ligger lige for at tænke på det monotome, stressende arbejde og loddeosen som årsager til de mange aborter.» siger Karen, der har arbejdet indenfor elektronikindustrien.

Nogle fakta fra sundhedsstyrelsen:

- der er registreret 10% ufrivillig barnløse par.
- i de tilfælde hvor der er konstateret graviditet er der mindst 15% spontane ufrivillige aborter.
- hos 60% af de spontane aborter kan påvises unormale forhold i de arvelige anlæg i cellerne (kromosomdannelsen).
- hos 3% af alle levende fødte er der påviste misdannelser indenfor det første år.

Det er strengt at vi diskrimineres fordi vi er kvinder, og kvinder bliver gravide! Vi er usikre overfor om det er sundhedsfarlige stoffer vi arbejder med. Vi er bange for at blive sterile, eller at vores mænd bliver det.

Flere og flere kvinder får underlivssygdomme, aborter og fosterskader. Det er ikke »fej« hos den enkelte. Dagligt udsættes vi for en masse skadelige påvirkninger - på arbejdspladsen, i et dårligt boligmiljø eller gennem forkert kost.

Fosterskader

Vi ved at kræftfremkaldende stoffer påvirker både fostres og de voksnes celler. Det kan betyde fosterskader eller skader i arveanlæggene til de kommende generationer.

Undersøgelser tyder på at de bedøvelsesgasser som bruges af narkoselæger, og polyvinylchlorid, der bruges i plastikindustrien, skader

sædcellerne, så de kvinder, som de mandlige arbejdere gør gravide, får hyppige aborter og døde børn.

På socialmedicinsk institut sidder 2 kvindelige læger og arbejder med en undersøgelse over fosterskader i metalindustrien.

Den ene er Emma, som vi har snakket med.

Et bedre arbejdsmiljø

Hvad stiller vi op her og nu?

- Selvfølgelig ville det være det bedste at alle sundhedsfarlige stoffer blev fjernet her, og det må der kæmpes for.

I det mindste må koncentrationen af giftstoffer længere ned, dvs. at der skal kræves velfungerende udsugning, skærpede sikkerhedsforanstaltninger og regler. - Et forbedret arbejdsmiljø til både kvinder og mænd.

Særregler

Er gravide kvinder ikke en særlig udsat gruppe.

- Jo, og inden giftstoffer er fjernet helt, må vi nok indføre nogle særregler: det kan være: at gravide

bliver flyttet til et risikofrit arbejde, egentlig allerede når hun planlægger at få et barn. Forudsat selvfølgelig, at det ikke betyder nye belastninger som f.eks. øget tempo.

Der kunne også stilles krav om 3 måneders barselsorlov i begyndelsen af graviditeten - det er i den periode at risikoen er størst.

Man kan få yderligere oplysninger ved henvendelse til: Emma Rehfeldt og Mette Krigelbach, Institut for socialmedicin. Tlf. 39 44 44.

Emma og Mette vil meget gerne gi' råd om graviditet og arbejdsmiljø, og de er meget interesseret i oplysninger som kan støtte undersøgelsen.

Kontrol med arbejdsmiljøet

Giftstoffer, organiske opløsningsmidler, kræft-

fremkaldende stoffer osv. skal fjernes helt, og der må forskes på at finde ikke-giftige stoffer i industrien, i fødevarerne... Vi må kræve at alle stoffer forhåndsgodkendes inden de tages i brug. Vi må slås for fagbevægelsen får den fulde kontrol med arbejdsmiljøet, de produkter vi producerer og de affaldsstoffer, der kommer ud af det.

Det ville være et stort skridt frem hvis vi fik en arbejderstyret sundheds-tjeneste - dækkende for alle arbejdere, som tog alle sundhedsfarlige problemer op. I dag må vi arbejde på at få stærke miljøudvalg i vores fagforeninger, i klubberne på arbejdspladserne, og udvidet forskning og undersøgelser må igang.

Særregler må tages i brug, og fagbevægelsen må have kontrol med at sådanne særregler ikke betyder, at kvinder fyres eller nægtes ansættelse.

Manglen på daginstitutioner er et alvorligt problem. For mange kvinder betyder det en ufrivillig forlængelse af barselsorloven ud i arbejdsløshed, - eller en eller anden mere eller mindre tilfældig pasning af barnet. Nedsænkningerne på daginstitutionsområdet er altså reelt med til at presse kvinderne ud af arbejdsmarkedet. Derfor bliver den udvidede barselsorlov kun et ringe fremskridt, hvis den ikke følges op af krav om fuld institutionsdækning.

Lærlingelovens paragraffer 10, 22 stk 1: »Bliver en kvindelig lærling gravid uden at hæve lærforholdet i overensstemmelse med paragraf 22 stk 1j, kan hver af parterne forlange lærforholdet afbrudt i indtil 3 måneder før og 1 måned efter fødslen, således at lærforholdet forlænges tilsvarende, er det læremesteren, der forlanger lærforholdet afbrudt, og lærlingen modsætter sig dette, kan læremesteren hæve lærforholdet.»

Organisationer tilsluttet Barselsorlovskampagnen: Grafisk Kartel, HK-bog og papir, Pædagogisk, Medhjælperforbund, Landsforeningen af Danske Klubfolk, Børne- og ungdomspædagogernes Landsorganisation, Dansk Sygeplejeråd Amtskreds for hovedstaden, Bibliotekarforbundet, Landssammenslutningen af Hospitalslaboranter, Den alm. Danske Jordemoderforening, Postarbejdernes ligestillingsudvalg, Lærlingene og Ungarbejdernes Landsorganisation, Landsorganisationen af Kursusstuderende, Københavns Forældreorganisation, Forældre til børn i Daginstitutioner (FOLA), Danmarks Kommunistiske Parti, Danmarks Kommunistiske Ungdom, Kommunistiske Studenter, Socialistisk Folkeparti, Socialistisk Folkepartis Ungdom, Venstresocialisterne, Kommunistisk Forbund, Revolutionære Socialisters Forbund, Forbundet Socialisterne, Kommunistisk Arbejderparti, Danmarks Demokratiske Kvindeforbund, Rødstrømpebevægelsen, Lesbisk bevægelse, Fødselsgruppen i kvindehuset.

TRYK: S/P Bladforlaget A/S

BARSELORLOVS

KAMPAGNEN

Offentligt møde om Barselsorlovskampagnen, den 19/1 - kl 14-24 i Folkets Hus i Rømersgade. - paneldiskussion - underholdning for børn og voksne med bl.a. George Marinos og Ole Bundgaard. - Mad og øl kan købes.